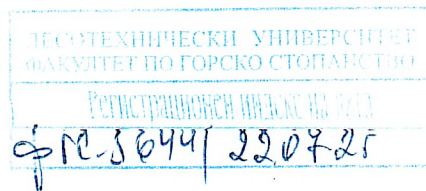

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.5 Горско стопанство, научна специалност „Лесовъдство (вкл. дендрология)“.

Автор на дисертационния труд: инж. Ивайло Димитров Николов, задочен докторант към катедра „Дендрология“ при Лесотехническия университет, гр. София

Тема на дисертационния труд: „Фитоценотична характеристика на горските природни местообитания на територията на НП „Централен Балкан“

Член на научното жури: проф. д-р Мариус Алипиев Димитров, Катедра „Дендрология“ към факултет „Горско стопанство“, Лесотехнически университет – София, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.5 Горско стопанство, научна специалност „Лесовъдство (вкл. дендрология)“, определен/а за член на научното жури със заповед № ЗПС-388/16.06.2025 год. от Ректора на ЛТУ.

1. Актуалност на проблема.

Според съвременните концепции за управление на природните ресурси и тяхното съхранение, съществуващото биологично разнообразие се опазва в рамките на природните местообитания. В тази връзка, природните местообитания на територията на НП „Централен Балкан“ са определяни и картирани в рамките на различни проучвания и проекти. Повечето от тях се отнасят до отделни типове местообитания. Прилагани са методи и експертни оценки, които не съответстват на актуалната характеристика на местообитанията, съответстваща се на развиващите се в тях растителни съобщества. Използвани са алгоритми и модели, основаващи се на остаряла и непълна информация. В най-голяма степен това се отнася за горските местообитания. Това е довело до идентифициране на различен брой местообитания, понякога със значителни разлики в площите им. Възприетият в дисертационния труд подход е класификацията и характеристиката на горските природни местообитания да се основават на систематика на растителните съобщества по метода на Браун-Бланке. В този смисъл, еколого-фитоценотичната характеристика на горските местообитания на територията на НП „Централен Балкан“ ще бъде научнообоснована и актуална база за оптимизиране на управлението им.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор.

За запознаване със съществуваща информация, прилаганите методи на проучване, съществуващите проблеми и подходите за решаването им, докторантът се е запознал с 238 литературни източници, от които 149 на латиница и 89 на кирилица. Интерпретацията и анализът на литературата са задълбочени и обективни, и са дали възможност за формулиране на научни и научноприложни изводи и приноси.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Основната хипотеза на проучването е, че определянето и характеристиката на горските природни местообитания въз основа на фитоценотични описания и флористична

класификация на растителните съобщества, съчетано с приложение на екологични критерии е най-точният и достоверен подход. Поставените задачи и използваните методи са дали възможност за постигане на поставената цел и потвърждаване на първоначалната хипотеза.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

В основния текст на дисертацията са представени 20 фигури и 4 таблици. Съществена роля за онагледеността и представянето на резултатите имат още 48 фигури и 23 таблици, оформени в 24 приложения, с цел оптимизация на обема на основния текст, който включва 164 страници.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Представянето и обсъждането на резултатите е направено в глава 5. То следва съставената класификационна схема на горските фитоценози, които са отнесени към 17 асоциации, 4 субасоциации, различни от типичните, 10 растителни съобщества/групировки и 27 варианти. Те са включени към 6 класа, 9 разреда и 12 съюза. Обособени са подглави, включващи основните типове гори: смърчови, брезови, бялмурови, черенборови, букови, габъррови, клисурни, крайречни, горунови, липови, на воден габър. Направен е анализ на ординационните схеми за отделните съюзи или основни типове гори. За всеки един от описаните 58 синтаксони е дадена характеристика включваща: диагностични, константни и доминиращи видове; разпространение; наклони на терена; изложение; надморска височина; основни скали и почвени характеристики; общо покритие по етажи и хоризонти; основни видове в отделните етажи; преобладаващи флорни елементи; физиономични, динамични или други особености, ако са установени такива. На базата на сравнителен анализ на характеристиките и информацията от използваната литература е аргументирана синтаксономичната принадлежност, най-вече на описаните като нови синтаксони.

Природните местообитания (17) са идентифицирани чрез развиващите се в тях растителни съобщества, отнесени към съответните синтаксони. Представена е информация за основните екологични променливи и е формулирана характеристика съгласно концепцията на Ellenberg et al. (1992). Особено внимание е отделяно на диференциращите разлики и специфики. Обсъдени са генерираните в ГИС-среда карти на горската растителност и горските местообитания. Направен е критичен анализ и сравнение с получените резултати за броя на типовете местообитания и площите им при предходни проучвания и картирания. Анализът не отрича прилагането на дистанционни методи и моделиране при картиране на местообитанията, особено в големи райони и на национално ниво. Констатира се, че за управлението на защитени територии и зони и за мониторинг на природозащитното състояние на местообитанията е целесъобразно извършването на подробни фитоценотични проучвания по метода на Браун-Бланке.

Основните изводи и препоръки са представени в синтезиран вид и се основават на направените изводи в рамките на отделните глави.

6. Приноси на дисертационния труд.

Основната цел, поставяна при разработване на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ е изпълнена. Докторантът е придобил теоретични, методични и практически умения, които му позволяват да осъществява, самостоятелно и екипно, научна дейност и да публикува научни статии. Същевременно, дисертацията съдържа научни и научно-приложни приноси.

Научни приноси

Като научни приноси могат да се окачествят: класификацията на горските съобщества на територията на НП „Централен Балкан“; установяване за първи път в България съобщества и местообитания на *Salix eleagnos*; установяване за първи път на територията на НП „Централен Балкан“ местообитания и съобщества на *Tilia tomentosa*, на съобщества на *Fraxinus excelsior* и на *Betula pendula*; описани са 9 нови за науката

асоциации и 3 субасоциации.

Научно-приложни приноси

Научно-приложен характер има съставянето на карти на горските фитоценози и местообитания. Установени са сукцесионни процеси, свързани с възстановяване на част от горските съобщества след промяната в интензивността на антропогенната дейност и на климатичните промени. Научно-приложен характер има и емпиричното присвояване на индикаторна стойност на растителни видове с южен произход и разпространение на територията на България.

7. Оценка за степента на личното участие на дисертанта в приносите.

Дисертационният труд и научните приноси са лично дело на докторанта. В научните публикации, издадени в съавторство докторантът участва активно, както с оригинални фитоценотични описания, така и в анализа и обсъждането на резултатите.

8. Критични бележки и въпроси.

Считам, че в качеството ми на научен ръководител, допуснал докторанта до защита и носещ солидарна отговорност, нямам основание да посочвам бележки и да задавам въпроси.

9. Публикувани статии и цитирания.

Резултати от дисертацията са оповестени в пет научни публикации, три от които в реферирани и индексирани издания. Към момента са установени 18 цитирания, 12 от които в реферирани и индексирани издания.

10. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани.

Броят и качеството на публикациите и цитиранията са достатъчни и отразяват основни резултати от дисертационния труд. Необходимо е новоустановените и новите за науката асоциации на крайречните храсталаци, липовите, клисурните и горите на воден габър и тези на обикновен габър да бъдат ефективно публикувани в отделна нова статия. Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на усвоените и приложените от докторанта методи, правилно проведените анализи, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Лесотехническия университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури да гласува положително и да присъди на Ивайло Димитров Николов образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност „Лесовъдство (вкл. дендрология)“.

Дата: 22.07.2025 г.
гр. София

ИЗГОТВИЛ

СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р Мариус Димитров)